

Terminolog som en aktör i ett nätverk av samarbetspartner

Nordterm 2023

14.6.2023, Stockholm, Ersta konferens

Katri Seppälä och Mari Suhonen, Terminologicentralen

Samarbete i fokus

- I Terminologicentralens projekt har terminologer alltid samarbetat med experter inom det fackområde som ordlistan rör
 - vi har en etablerad praxis för arbetsdelningen mellan terminologer och fackexperter
 - arbetsdelningen effektiviserar arbetet betydligt.
- Tidigare var terminologiprojekt mera självständiga, men numera är de ofta en del av stora utvecklingsprojekt inom den offentliga förvaltningen
 - för att skapa nya digitala tjänster och implementera nya lagar
 - begreppen måste klargöras, harmoniseras eller moderniseras
 - också nätverket av samarbetspartner som medverkar i projektet har utvidgats.

Olika samarbetspartner

Foto: GJP Zoom från Pexels

Samarbetspartner – IT-arkitekter

- IT-arkitekter bygger upp begreppsmodeller.
- Terminologer gör begreppsanalys och begreppssystem.
- Båda arbetar med ungefär samma begrepp
 - terminologer behöver ofta flera begrepp, såsom överordnade begrepp.

Samarbete med IT-arkitekter – nyttor

- Nya eller knepiga begrepp, t.ex.
 - identifiera kännetecken
 - skapa termförslag.
- Utbyte av bakgrundsinformation, t.ex.
 - information om källor
 - kommentarer från fackexperter.

Samarbete med IT-arkitekter – utmaningar

- Olika syn på termer
 - IT-arkitekter: allmänna (och kortare) termer eventuellt i flera betydelser eftersom de förstås rätt i kontexten
 - terminologin: entydiga (och längre) termer som ska förstås på ett sätt även utanför kontexten
 - t.ex. *klient* versus *klient inom socialvården*.
- Hålla modeller och terminologiska begreppsbeskrivningar enhetliga med varandra.
- Obalans i resurser och planering.

Samarbetspartner – experter i utveckling

- Experter i utveckling med varierande bakgrunder
 - t.ex. informationshantering eller tjänstedesign.
- Syfte med terminologiarbetet är då ofta
 - harmonisering av termer och begrepp eventuellt hos flera aktörer eller IT-system
 - nya begrepp och termer i samband med t.ex. en reform.

Samarbete med experter i utveckling – nyttor

- Dela ut arbete med t.ex. facilitering eller genomgång av källmaterial.
- Nya metoder.
- Vidare tänkesätt.

Samarbete med experter i utveckling – utmaningar

- Att skapa gemensamma arbetssätt.
- Förståelse om vad som ska förnyas, varför och när
 - även välmotiverade termrekommendationer som fackexperter har godkänt kan bli obrukbara om t.ex. lagstiftningen ändras utan att ta hänsyn till resultatet av terminologiarbetet.

Samarbetspartner – språkspecialister

- Översättare och språkvårdare deltar vanligen när ordlistan slutförs.

Samarbete med språkspecialister – nyttor

- Förslag till tydligare termer, definitioner och anmärkningar på källspråket (finska).
- Välmotiverade ekvivalenter – antingen existerande eller termförslag.

Samarbete med språkspecialister – utmaningar

- Att hitta balans mellan allmänspråk, fackspråk och systematiska begreppsbeskrivningar.
- Olika behov av information, såsom vikt på exempel på kontext.
- Översättning eller språkgranskning kan framkalla behov till ändringar i källtexten vilka är svåra att planera i förhand.

Samarbete med experter inom kommunikation

- Kommunikationsexperter saknar begripliga termer för en viss målgrupp
 - kan vara lekmän, till exempel kunder.

Experter inom kommunikation – nyttor

- Kommunikationsexperter identifierar svåra termer och vill främja terminologiarbete.
- Terminologen kan med begreppsanalys hjälpa till att klargöra begrepp och motivera termer.

Experter inom kommunikation – utmaningar

- En terminologisk ordlista löser inte direkt alla kommunikationsproblem som gäller ordval i de varierande situationerna.
- Till exempel situationer i kundtjänsten, klarspråk och särskilt lättläst språk kan kräva också andra metoder än entydig terminologi.

Terminologens insats i samarbetet

Foto: Belle Co från Pexels

Hur kan man klara av dessa utmaningar?

- Det är viktigt att alla känner till och respekterar varandras kunskaper – man ska arbeta tillsammans och inte bara parallellt.
 - Då kan man dela arbetet effektivt och försäkra informationsutbyte.
- Man ska planera projektet grundligt.
 - Hurdana krav ställs det på resultatet av terminologiarbetet och vad är rimligt?
 - Vad är uppdragsgivare villiga att betala för?
- Det behövs noggrann koordinering vad gäller arbetsdelning och tidsplanering. Man ska ta hänsyn till
 - vad man gör parallellt och vilka arbetsuppgifter ska följa varandra
 - att olika experter har olika tidsresurser för arbetet.
- Alla ska veta vem kan fatta beslut och få besked om besluten.

Sammanfattning

- Terminologiskt kunskaper behövs speciellt för
 - att förklara varför lönar det sig att utföra terminologiarbete
 - att göra begreppsanalys
 - att ge anvisningar om hur terminologiarbetets resultat kan tillämpas.
- Terminologer ska fördjupa sina kunskaper och lära sig tillämpa sitt kunskaper på nya sätt, men terminologer behöver inte ta över alla möjliga uppgifter.

Det finns få som har djupt terminologiskt kunskaper och därför är det bra om man kan dela arbetet med andra experter så att alla kan koncentrera sig på sådana uppgifter de kan sköta bäst.

Tack!

Katri Seppälä (katri.seppala@sanastokeskus.fi)

Mari Suhonen (mari.suhonen@sanastokeskus.fi)